

Konvertoplán měl být revoluční stroj. Mění se v rakev amerických vojáků

- editor007 | 15. června 2024

USA: Konvertoplány V-22 Osprey se budou moci používat jen v omezeném režimu, rozhodlo americké námořnictvo. Stále se nepodařilo vyřešit problémy se spojkou na převodovém zařízení, což se považuje za příčinu několika nehod. Provoz revolučních strojů s překlopnými rotory, kombinujícími výhody svíslého vzletu vrtulníků s rychlostí letadel s pevnými křídly, si vyžádal životy už 64 amerických vojáků, dvaceti z nich při čtyřech haváriích z posledních dvou let.

„Dnes metodicky zkoumáme materiální i nemateriální změny, které můžeme provést, abychom umožnili plný rozsah činností. Nebudu certifikovat návrat V-22 k neomezenému letovému provozu, dokud nebudu spokojen s tím, jak dostatečně jsme vyřešili problémy, které mohou ovlivnit bezpečnost letadel. Na základě dat, která mám, očekávám, že k tomu nedojde dřív než v půlce roku 2025,“ řekl při slyšení ve Sněmovně reprezentantů viceadmirál Carl Chebi, který stojí v čele velitelství námořních vzdušných systémů.

Pentagon uzemnil celou flotilu V-22 poté, co došlo v prosinci k materiálovému selhání, jež vedlo k havárii V-22 velitelství speciálních operací letectva na pobřeží Japonska. V troskách stroje zemřelo osm letců. Ministerstvo obrany pak umožnilo letectvu, námořnictvu i námořní pěchotě vrátit se k „omezenému“ využití V-22 letos v březnu.

Jaká omezení byla stanovena, nebylo zveřejněno, ale podle vyjádření zákonodárců při probírání návrhu výdajů na obranu musejí ospreye létat po trasách, kde mají v půlhodinovém dosahu letiště vhodná k přistání, uvedl web Defense One.

Problémy s transmisí, diferenciálem a spojkou

Problém se spojkou u ospreye se objevil v minulé dekádě. Vyšetřování americké námořní pěchoty zjistilo, že nehoda, při které v červnu 2022 zahynulo pět mariňáků, byla způsobena převodovkou, kdy selhalo spojení mezi motorem a hnacím systémem, což vedlo ke katastrofické ztrátě tahu pravé vrtule. Vyšetřování neprokázalo žádné zavinění ze strany pilotů, uvedl Defense One. Spojka je spojená s diferenciálem a zajišťuje, že oba překlopné rotory se otáčejí stejnou rychlostí, což zajišťuje stabilitu letu. Byl to tehdy už 16. případ problému se spojkou, ovšem první fatální.

Převodová soustava i se spojkou se od loňského roku kompletně přepracovává. Chebi řekl, že změna programu ovládní problémy se spojkou zmenšila, ale i když se upravily postupy pro posádky létající s konvertoplány, riziko se odstranit nepovedlo. „Toto riziko neodstraníme, dokud nebudeme mít přepracovanou spojku,“ zdůraznil Chebi.

Mít letiště v půlhodinovém dosahu, to může zabránit tragické havárii, protože problémy s transmisí jsou indikovány prudkým nárůstem teploty. K problémům se spojkou ale většinou dochází krátce po startu. Proto se hned při něm, když je stroj jen pár decimetrů nad zemí, zkouší výkon.

Pokud to nedokážete opravit, neměli byste s tím létat

Část zákonodárců ale má námitky vůči tomu, že ospreye mohou létat, byť s omezeními. Demokrat z Massachusetts Stephen Lynch varoval, že pokud dojde k další nehodě před namontováním

přepřacované spojky, bude celý program ospreyů odepsaný, i když by se měly používat ještě několik dekád: „Proč tyto stroje neuzemníme a nezabráníme tomu, aby další stateční mariňáci nebo letci šli k zemi v jednom z těchto letadel. Nevěřím, že toto letadlo je bezpečné. Nic z toho, co jste mi řekl, mě nevede k tomu, abych tomu věřil,“ vmetl Lynch Chebimu.

Slyšení byli přítomni i pozůstalí po několika posledních obětech, kterým se nelíbí, že se stroje mohou provozovat: „Zřetelně stále ještě nemají odpovědi na příčinu nehod a na to, proč dochází k sepnutí spojky. Pokud to nedokážete opravit, neměli byste s tím létat,“ řekla Alexia Collartová, jejíž syn Spencer zemřel loni při havárii V-22 U. S. Marines v Austrálii. Tam zemřeli tři vojáci a dvacet jich bylo zraněno. Její dcera Gwyneth je zasnoubená s velitelem posádky ospreye, který jí řekl, že má obavy o bezpečnost stroje, i když mu rozumí a létání v něm miluje.

Nedostatečná kontrola kvality?

Collartovi po slyšení uvedli, že je stále znepokojuje „sporná kvalita kontroly součástí“. V-22 je společným projektem Bellu s Boeingem, který má opakovaně problém s dodržováním kvality nejen při výrobě civilních, ale i vojenských letadel. Před časem letectvo USAF nepřebíralo od Boeingu tankovací letadla, protože kontroly v nich našly zapomenuté nářadí.

„Víme i o whistleblowerech v Boeingu na vojenské straně, nedostává se jim takové publicity jako těm z té komerční (divize výroby dopravních letadel), ale i do těchto letadel (V-22) chodí vadné díly. A to není fér vůči rodinám a těmto mužům a ženám,“ řekl Bart Collart.

Výrobce také čelí žalobě rodin námořníků, kteří zahynuli v roce 2022. Tvrdí, že firmy, které vyrábějí ospreye, vědí, že letadlo není bezpečné. Jedna z pozůstalých Amber Saxová uvedla po slyšení: „Víme, že to může být dlouhá pouť, ale nikdo z nás to nechce vzdát a naše hlasy nikdo neumlčí.“

AUTOR: Alex Švamberk

[ZDROJ](#)